

Werkplan Kerk en Vrede 2017 en verder

Vooraf

VISIE

Kerk en Vrede gelooft dat het onjuist en onverantwoord is om te geloven in en te vertrouwen op geweld. Elke poging tot (religieuze of ethische) rechtvaardiging van militair geweld en de voorbereiding ervan, verhindert het werken aan wezenlijke verzoening waartoe gelovigen en religieuze instellingen zijn geroepen.

Kerk en Vrede gelooft daarom dat we ons kunnen en moeten wagen op de weg van de actieve geweldloosheid in dienst van de gerechtigheid. Een weg die lang geleden begon bij de profeten van Israël en de volgelingen van Jezus. Een weg die bewandeld werd en wordt door mensen als Gandhi, Martin Luther King, Aung Suu Kyi en talloze anderen van wie we de namen niet kennen.

MISSIE

Kerk en Vrede ziet als haar uniek en onderscheidend kenmerk ('unique sellingpoint') het verspreiden van een ronduit pacifistische visie op de wereld van nu. Oorlog en geweld zijn geen middelen om conflicten mee op te lossen. Dat is onze onmisbare bijdrage aan de cultuur van onze wereld, waarin de salonfähigheit van gewapend ingrijpen en ander geweld juist toenemen.

Dit Activiteitenplan is voortgekomen uit een discussieronde binnen de vereniging in 2016.

Hoofdbesluit: doorgaan als *zelfstandige vereniging van vrijwilligers*. Het werk van KenV betreft allereerst *mentaliteitsbeïnvloeding naar rechtvaardige vrede*. Tegen de vanzelfsprekendheid van geweld. Met als eerste – maar niet enige – adres: de kerken. Ook dialoog met andere godsdiensten is nadrukkelijk de bedoeling. De activiteiten die hier beschreven worden verkeren in verschillende stadia van afwerking. Niettemin hopen we hiermee het beeld te schetsen van KenV voor de komende tijd. Tegelijkertijd zijn het uitdagingen aan nieuwe vrijwilligers onder onze leden.

Namens het bestuur:

Henk Baars, voorzitter

Jan Anne Bos, secretaris

1 Werkgroep Projectvoorstellen (WP)

Deze groep doet aan het Bestuur voorstellen voor projecten. De groep is als zodanig niet verantwoordelijk voor het op gang trekken van een project, maar doet zo mogelijk wel een voorstel over wie de uitvoering zouden kunnen doen. De werkgroep die het project gaat uitvoeren legt mede met het oog op eventuele subsidiegevers een concreet projectplan voor. De Werkgroep Projectvoorstellen zou ca. drie keer per jaar bij elkaar moeten komen. Bestuur en staf bewaken het verloop van de projecten. Dit bewaken ligt dus niet bij de WP.

Aandachtspunten:

1. De WP blijft op de hoogte van de reeds lopende werkzaamheden van KenV, zoals van de Theologische Werkgroep, Redactie Vredesspiraal, Website, etc., en bedenkt daarnaast andere projecten.

2. De WP is voor de eerste keer door bestuur en staf bijeengeroepen op 27 januari 2017 om 14.00 uur.

2 Vrijwilligersorganisatie

1. KenV heeft één betaalde (parttime) officemanager, thans: Arie de Bruijn.

Taak officemanager: supervisie over onder meer het volgende (wat hij niet allemaal zelf uitvoert):

- a. Vooral administratief gericht: zorg voor boekhouding (dat zal wel zo blijven); verzorging betalingen, ledenadministratie, verkoop. Voorts ondersteuning van het Bestuur, verzorging Ledenbrieven.
  - b. Archivering van documenten, plannen, acties, zodanig dat iedereen daar steeds bij kan.
  - c. Inzamelen en publiceren van werkjaarplannen van verschillende groepen/projecten.
  - d. Ondersteuning van vrijwilligers
  - e. Deelname Irakwerkgroep
  - f. Uitvoering bijeenkomsten Vredeslied/Songs of Peace
  - g. Deelname educatief project
  - h. Deelname Redactie Vredesspiraal
2. Communicatie met leden, over voortgang projecten, snelle acties, bevraging op punten, waar KenV op in moet spelen.
    - a. Creatieve benadering van nieuwe leden; o.a. (doen) werven van actieve vrijwilligers.
    - b. Papieren ledenbrief (NB: dit kost nogal wat, dus meer gaan werken met elektronische nieuwsbrief of alternatieven).
    - c. Beter mail-verkeer met KenV-leden en derden opzetten.
    - d. Programma voor ledenadministratie (Scipio) moet verbeterd worden, o.a. bijhouden, waar iemand aan mee doet (door aparte vrijwilliger/stafid? Een speciaal hiervoor aangetrokken vrijwilliger kan dit van huis uit bijhouden en met name ook de e-mailadressen up-to-date houden, hetgeen van vitaal belang is).
  3. Regio-avonden beleggen.
  4. Als er verschillende groepen/projecten gaan draaien bewaken Staf/Bestuur het verband (mede hiertoe: halfjaarlijkse 'afstemmingsbijeenkomsten?').
  5. Is de ALV meer inhoudelijk te maken? In de regio's houden, bij toerbeurt? Niet alleen vergaderen, maar ook aankleden: etentje na afloop, een activiteit, een bezoek aan..., optreden van....?
  6. Goed bijhouden van gezamenlijke elektronische agenda. Zo veel mogelijk moeten de vrijwilligers de bestanden die ze produceren op de gezamenlijke account in de cloud zetten, zodat iedereen zoveel mogelijk bij alles kan komen.

3 Uitbreiding Bestuur

Huidig Bestuur: Henk Baars, voorzitter
                          Jan Anne Bos, secretaris
                          Theo van Kamp, penningmeester
                          Henk Blom, lid, verslaglegging

Lennart Vriens, lid

Bij uitbreiding o.a. te denken aan iemand met portefeuille: Verantwoordelijk voor Werkgroep Projectvoorstellen. Vrouwen zijn uiteraard meer dan welkom; zij dienen nadrukkelijk deel uit te maken van het bestuur.

4 Theologische werkgroep

Binnen de vereniging Kerk en Vrede functioneert een Theologische Werkgroep. Deze probeert de geloofsovertuiging, die het fundament van onze vereniging vormt, kritisch theologisch te doordenken en te versterken, vanuit de bijbel en de christelijke traditie. De werkgroep treedt soms naar buiten met publicaties, recentelijk nog via twee speciale nummers van de Vredesspiraal: *‘Werken aan rechtvaardige vrede’* (september 2015) en *‘Tegendraads voor vrede’* (juni 2016).

Hierna geven we enkele concrete plannen weer, maar het is uiteraard mogelijk dat er nog ideeën opkomen of dat de actualiteit om actie vraagt.

1. Theologenconferentie

We bereiden een conferentie voor met (redelijk) verwante theologen, over de vraag hoe kerken (weer?) een tegenstem kunnen laten horen als het gaat om de vragen van oorlog en geweld en hoe ze kunnen komen tot een vredesgetuigenis, dat recht doet aan de radicaliteit waartoe de geest van het Evangelie ons beweegt. We laten de uitkomst open: een doorgaand debat, een brief aan de kerken, andere acties. Behalve leden van de werkgroep zullen vertegenwoordigers van het legerpastoraat goed vertegenwoordigd zijn, alsmede mensen van theologische faculteiten en leden van verschillende kerkgenootschappen. *Praktisch*: een bijeenkomst van twee dagdelen in mei, op een centrale plek, waarschijnlijk Utrecht.

2. Heering: de Zondeval van het Christendom.

We streven ernaar om in 2018, als het 90 jaar geleden is dat *De Zondeval* van Heering gepubliceerd werd, een Heering-conferentie te verzorgen. Daarbij zouden we een student (of meer) moeten interesseren om een master over Heering te doen (Fred van Iersel zou in het kader van zijn leerstoel hier tijd in kunnen steken). We hopen in de eerste helft van 2017 hier concretere plannen voor te formuleren. Voorlopig lijken daar in 2017 nog geen kosten aan verbonden te zijn.

3. Special Vredesspiraal.

We willen graag een derde special van de Vredesspiraal verzorgen ter gelegenheid van de Vredesweek, met als thema *geweldloosheid*. De opzet zal het midden houden tussen de eerste en tweede special: verdieping en veel informatie, in verschillende vormen: interviews, beschouwingen, bijbelstudie, praktische voorbeelden, portretten. De oplage zou die van *Tegendraads* kunnen zijn, gecombineerd met een adventsactie, die in 2016 succes had.

4. Bezinning in gemeenten

We proberen om – aan de hand van goede voorbeelden van gemeenten en parochies, die aandacht aan de vrede besteden – met handvatten voor bezinning te komen. Als die er in 2017 komen, kunnen die op de site en/of in het blad gepubliceerd worden. Mocht er meer uitkomen en er een publicatie in zitten (waar het overigens nog helemaal niet over gegaan is) dan zou dat op zijn vroegst in 2018 zijn.

Leden van de Th.Wg. zijn: Henk van Andel, Gied ten Berge, Héleen Broekema, Bram Grandia, Yosé Höhne Sparborth, Fred van Iersel, Harky Klinefelter, Harry Pals, Janna Postma, Paul van de Waal, Greetje Witte-Rang en Lies van der Zee.

5 Projectgroep Publiciteit

We zijn begonnen met een groepje van 4 mensen.

Taak: over zaken, waarover Kerk en Vrede zich zou moeten uitspreken, een signaal of mening namens Kerk en Vrede formuleren en naar buiten brengen. Dat kan ook naamsbekendheid van KenV vergroten. Meedoen in bepaalde debatten. Daarbij zijn snelheid, opvolging en regelmaat van belang.

We werken hieraan 6 maanden op proef; daarna evalueren we. Henk Blom en Jan Anne Bos modereren, wat o.a. betekent: knopen doorhakken. Terwille van de representatie van K&V komt ook het telefoonnummer van de voorzitter onder uitgaande reacties.

Voornaamste aandachtspunten:

1. Concentreer je op centrale thema's en niet op technische kwesties. Je hoeft als KenV niet op alles te reageren. Doe wat anderen niet doen. Zeg en doe wat van KenV naar buiten moet komen, omdat het de moeite waard is. Wat mensen kan helpen in de verlegenheid die overal valt te constateren.
2. De doelgroepen die we zien:
  - a. Kerken, vooral plaatselijke; voor raden van kerken is het per definitie veel moeilijker om tot uitspraken te komen.
  - b. Pers/media in de volle breedte
  - c. Leden/lezers
  - d. Politieke partijen; eventueel beperkt tot bijv. GroenLinks, CU, SP.
3. Inhoudelijk vooral: analyses om het geloof in de rechtvaardiging van geweld en oorlog te ondermijnen. De wisseling van het paradigma van *Rechtvaardige oorlog* naar *Rechtvaardige vrede*. Ontzenuwen van de argumenten voor de rechtvaardige oorlog.
4. Voor de Politieke partijen zou het speciaal hier om gaan:
  - a. Werkgelegenheidsaspect, dat wapenindustrie noodzakelijk zou maken
  - b. Tegengaan van uitbreiding van defensie(uitgaven)
  - c. Veiligheidsbeleid (inclusief i.p.v. exclusief)

Een lijst van deskundigen/adviseurs is gewenst

6 Groep Geldwerving

Voor een vrijwilligersorganisatie zal – behalve een beperkt budget voor overhead – geld nodig zijn voor te ontwikkelen projecten, die recht doen aan het bestaan van de vereniging. We hebben goede ervaringen opgedaan met *ledeninitiatief 2011-2016*, dat per jaar € 20.000 extra opbracht om KenV te helpen overleven; voor zover dit initiatief gecontinueerd kan worden, zal het met name gesteund worden door de trouwe leden, die zich van oudsher erg betrokken voelen bij KenV; informatie en formulieren inzake belastingaftrek moet zeker beschikbaar zijn.

Alleen al vanwege de terugloop van het aantal leden zijn echter ook andere vormen van geldwerving noodzakelijk. Als er al fondsen voor subsidiëring van projecten te vinden zijn, dient hiervoor tenminste ook steeds een eigen bijdrage ingebracht te worden. Een goede mogelijkheid lijkt het werven van *Vrienden van Kerk en Vrede*; de drempel hiervoor is lager dan het zich als lid verbinden aan de vereniging. Men draagt jaarlijks bijv. € 30 bij en ontvangt als tegenprestatie 1 à 2 maal per jaar een nieuwsbrief en/of ledenblad (special). Dit zou ook

een mogelijkheid zijn voor lokale kerken en andere organisaties. Vriend-zijn kan op den duur ook leiden tot een lidmaatschap.

Voor genoemde mogelijkheid is evenals voor alle andere vormen van geldwerving een uitgekende en goed georganiseerde *publiciteit* noodzakelijk. Zou hiervoor een professionele kracht aangetrokken moeten/kunnen worden? Voorlopig is een speciale werkgroep Geldwerving van belang, bestaande uit deskundigen op dit gebied van binnen (en buiten) de vereniging.

Zodra (nieuwe) projecten van KenV meer concreet worden (naar inhoud en kosten), zouden zowel leden als niet-leden ook kunnen kiezen om voor *een project garant* te staan, waardoor een project voldoende draagvlak kan krijgen en uiteindelijk gerealiseerd kan worden.

De ad-hoc groep, die eenmalig over het bovenstaande gesproken heeft (Henk Blom, Bert Boer, Jan Anne Bos, Arie de Bruijn, Piet Vliegthart en de deze keer nog verhinderde penningmeester Theo van Kamp) wil op zoek gaan naar leden voor de werkgroep Geldwerving, alsmede verder inventariseren van zaken als: crowdfunding, fondsen, deskundigheid op gebied van geldwerving en hiervoor benodigde publiciteit; natuurlijk is ook van belang wat er uit de andere werkgroepen komt.

7 Irakproject

Als vredesopbouwproject past dit uitstekend in het werk van Kerk en Vrede. Het heeft een hoog verzoeningsgehalte. Er wordt vanuit Irak informatie gehaald, die weer verder verspreid wordt (zowel in Nederland als internationaal; IFOR zou geïnteresseerd zijn).

KIRKUK-UTRECHT: SOCIOTOOP VAN HOOP

Voor 2017 staat gepland dat de band van Utrecht met Kirkuk/Sulaymanya wordt versterkt. Wat zich nu aan de horizon als mogelijkheden/noodzakelijkheden aftekent:

1. Overleg met enkele Utrechtse organisaties rondom dit contact om dat samen uit te bouwen; dit zijn nu al: Kerk en Vrede, RK Utrecht, Janskerk, Remonstranten, UPLR (Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie), Raad van Kerken Utrecht en Dominicaanse gemeenschappen. Het gezamenlijke belang bindt, het kan een netwerk worden voor meer mogelijkheden.
2. Dezelfde partners zitten ook aan tafel, plus Pax en drie andere regionale netwerken, om 2018 september in Utrecht de grote Vredeswandeling (Walk of Peace) te organiseren. Kerk en Vrede kan door deelname in dat traject met relatief weinig inspanning naar een grote impact toewerken.
3. Een website voor Kirkuk-Utrecht is in aanbouw, moet in 2017 verder worden uitgebouwd. Bedoeling is dat de website de verbinding wordt voor de deelnemende organisaties in het Kirkuk-contact en digitaal hun bestaan linkt.
4. Via met name gemeentelijke voorgangers kunnen jongeren (22-40 jaar) geanimeerd worden om deel te nemen aan een reis naar Noord Irak via een Franse organisatie. Een enkeling van hen wil dan mogelijk het project verder mee dragen.
5. In 2017 worden de filmimpressies van Kirkuk en Sulaymanya verder uitgebouwd, om in beeld te weerspreken, dat in Irak (en Syrië) godsdienstoorlog zou heersen.
6. De dragende groep van Kerk en Vrede rondom het Kirkuk-Utrecht project wordt versterkt.
7. Er komt een kleine ideologisch werkgroep om te zorgen voor een stevige, korte basistekst die bij de Vereniging hoort, ingaat op de situatie in het Midden Oosten (ook historisch) en ruimte biedt om na een bezoek actualiserend de positiebepaling van Kerk en Vrede te verfijnen. Een positiebepaling, maar ook groeiteksten, maximaal tweemaal A4 omvang.

8. Werken aan mogelijkheden om de achterban van Kerk en Vrede te betrekken bij financiële ondersteuning van het studenten-vluchtelingen project in Kirkuk (adventsactie 2016 mikt al op € 25.000 ondersteuning. Prins Charles heeft 10 studenten geadopteerd. Wie kan de koninklijke familie benaderen?)
9. Via de Vredesspiraal mensen zoeken, die enkele weken in Noord Irak diensten willen aanbieden in vluchtelingenkampen (sport, muziek, dans, filmpje maken, ...)
10. Met name voor punt 9 zou gewerkt moeten worden aan fondswerving, om bijvoorbeeld reis- en verblijfskosten te dekken.

Genoemde stappen kunnen allemaal nog gerealiseerd worden zonder fondsgelden in 2017. De doorgroei zal echter wel geld vergen, daarom moet in 2017 stevig aan fondswerving worden gedaan. In 2017 is raadzaam bij te houden wat de eigen bijdrage van de vereniging is. In *KenV* gaan Arie, Lennart, Mark dit behartigen. En natuurlijk Yosé.

8 Dienstweigeren

Bedoeling is dat het fenomeen '*dienstweigeren*' niet geheel in de vergetelheid verdwijnt, nu de *opkomstplicht* opgeschort is. Daartoe moeten de ervaringen van dienstweigeraars gedocumenteerd worden. Belangrijk is ook om te participeren in een eventuele nieuwe discussie over moderne dienstplicht, als de roep om herinvoering van de militaire dienstplicht (ook voor vrouwen) verder oplaait.

Er is een begin gemaakt met het inventariseren van verhalen van dienstweigeraars. Daarvoor is een oproep gedaan ten behoeve van een uit te geven bundel als erkenning voor het signaal dat dienstweigeraars geven en gaven. Op hun manier zijn zij helden, tegenover of naast de veteranenverering van 'war-heroes', die meestal in beeld komen.

Een gedachte die nog uitwerking vraagt: is er behoefte aan een evenement, bijv. een jaarlijkse dag van de dienstweigeraars (mogelijk op sterfdag Romero)? We hebben materiaal aangeboden gekregen van An Hoek, Corrie Laporte en anderen.

Tot nu toe werken Bert Duhoux, Lennart Vriens, Leen van den Herik, Henk Blom en Jan Anne Bos hieraan.

9 Nederland kleurt Regenboog

De website '*Nederland kleurt Regenboog*' bestaat al een aantal jaren. Ideaal en haalbaar zou moeten zijn, dat elk jaar minstens één bepaalde doelgroep wordt uitgenodigd mee te gaan doen aan het vlaggen met regenboog-vredesvlag, zoals scholen, kerken, burgerlijke gemeenten en voorts bij gelegenheid van bepaalde evenementen.

In tegenstelling tot voorgaande jaren maken we tegenwoordig op de verkoop van vlaggen een bescheiden winst. Vredesmuseum Delft heeft er nu ook vlaggen in consignatie en wil bij nieuwe bestelling betrokken zijn. Hier en daar gaan vlaggen mee ter verkoop op stands. Onder dit project kan ook gerekend worden dat we Regenboog-postzegels uitgeven.

Dit project wordt vooralsnog gerund door Arie de Bruijn en Jan Anne Bos.

10 Vredesspiraal (VS)

Dit stond niet op het lijstje van ALV, maar wordt voor de volledigheid in dit werkplan opgenomen. VS moet net als een (verbeterde) website onderdeel zijn van een heus publiciteitsplan. Er moeten auteurs gezocht worden, die kunnen schrijven over de vredesspiritualiteit van andere religies. Er komen vier nummers uit per jaargang, waaronder sinds een paar jaar

een *Themanummer* of *Special*. Misschien kunnen ook andere groepen dan de ThWg zo'n special verzorgen, bijv. de Dienstweigerwerkgroep of de Irak-groep.

Huidige redactie: Mark Akkerman, Heleen Broekema, Rob van Essen, Leen van den Herik, Yosé Höhne Sparborth, Arie de Bruijn, Jan Anne Bos. Eindredacteur is Lambert van Gelder, die per 1-1-2017 aftreedt.

11 Preekschetsen

Een activiteit sinds de *Demonstratie tegen de Irak-oorlog*. Een zelfstandige activiteit van Héleen Broekema, Janna Postma, Beatrix Voort en Jan Anne Bos (website). Dit was eigenlijk nog geen groep als zodanig. Tijdelijk heeft zij als subgroep van de Werkgroep liturgie gefunctioneerd. Bedoeling is dat er materiaal beschikbaar komt voor de wekelijkse eredienst in kerken, alsmede voor bijzondere tijden (als Advent/Kerst) en gelegenheden. Met als invalshoek de aandacht voor geweld en vrede. Er staan al een paar jaargangen op de website. Statistiek geeft aan dat daar per maand toch een 300 'hits' op uitgebracht worden.

12 Songs of Peace

Zie ook de website. Het gaat hier om zowel de *Avonden over het vredeslied* als *Zangmanifestaties* met koren, bijv. rond de compositie '*A Cantata for peace: Put peace into each other's hands*'.

Wat laten we liggen als we hier geen vervolg aan geven. Of we dit nog kunnen uitbreiden, is vooral afhankelijk van de (tijds)mogelijkheden van Arie de Bruijn. Destijds werkten Maarten de Keizer, Piet Breevaart, Piet van Keulen, Arie de Bruijn en Jan Anne Bos (met echtgenotes!) hieraan mee.